

SVĚTLO

časopis pro světlo a osvětlování

Elektronická verze
časopisu
www.svetlo.info/archiv

4-5
ZÁŘÍ 2020

V elektronické verzi
najdete videoklip.

Teco a. s. (s. 12)
SLV RUSTY
Outdoor (s. 22)

Inteligentní řízení osvětlovacích soustav
Rostliny a světlo v biofilmním interiéru ve veřejných prostorách
Generel veřejného osvětlení 4. část - Analytická fáze
Nová norma pro denní osvětlení budov
Světelný design v kostce - Část 47

Cena 104 Kč

9 771212 081002

04

Řešení sběru nebezpečného elektroodpadu v obcích

Ing. Petr Číhal, obchodní ředitel EKOLAMP

Ministerstvo životního prostředí České republiky připravilo novou odpadovou legislativu, která by měla vyřešit problém nebezpečného elektroodpadu (tj. zářivek, televizí, lednic), u kterého hrozí riziko, že by se mohl začít hromadit v obecních sběrných dvorech.

Současná právní úprava sběru elektroodpadu je již zastaralá a v mnoha aspektech se neosvědčila. Jednou z největších chyb aktuální odpadové legislativy je to, že v ní chybějí povinné cíle sběru skupin elektroodpadu s charakterem nebezpečného odpadu. Výrobci (a dovozci) elektrozařízení sice mají povinnost sbírat svá vysloužilá elektrozařízení (tedy elektroodpad), ale žádný právní předpis jim neukládá, kolik ho mají sebrat. Je to překvapivé? A proč? Vždyť jsme přece v České republice.

Česká republika má, stejně jako ostatní členské země EU, povinnost sbírat elektroodpad. Zejména proto, že značná část odpadních elektrozařízení (vysloužilých elektrických a elektronických výrobků) obsahuje nebezpečné látky (např. rtuť, freony, olovo atd.), jiné skupiny elektroodpadu zase obsahují zajímavé suroviny, které je možné dobře recyklovat (tj. zejména železo, hliník, měď, stříbro a zlato).

Výrobci (a dovozci) elektrozařízení si sběr elektroodpadu buď zajišťují sami, nebo si k tomuto účelu zřizují specializované soukromé firmy, tzv. kolektivní systémy. V ČR je šest kolektivních systémů s přibližně 3 000 účastníky – výrobci elektrozařízení. Zhruba 60 výrobců si zajišťuje sběr elektroodpadu individuálně, bez kolektivních systémů. Stát ani EU kolektivním systémům ani výrobcům na sběr a ekologickou recyklaci elektroodpadu nijak nepřispívá.

Elektroodpad se legislativně dělí na několik skupin, z nichž některé mají charakter nebezpečného (elektro)odpadu, protože obsahují látky škodící zdraví i životnímu prostředí. Sem patří zejména zářivky, které obsahují velmi nebezpečnou rtuť. Sběr a ekologická recyklace zářivek jsou proto mimořádně finančně náročné. Oproti tomu jiné typy elektroodpadu, jako třeba mobilní telefony, IT zařízení a některé domácí spotřebiče, jsou z ekonomického úhlu pohledu zajímavé, protože jejich sběrem a ekologickou recyklací lze získat dobře využitelné suroviny (železo, hliník, stříbro, zlato atd.).

V řadě vyspělých západoevropských zemí (jako je např. Velká Británie, Francie, Německo, ale i třeba Španělsko), kte-

ré jsou environmentálně a eticky na daleko vyšší úrovni než Česká republika, jsou již delší dobu nastaveny jasné mechanismy zajišťující, že povinné osoby jsou nuceny nebezpečný elektroodpad sbírat. Avšak obdobný mechanismus v podobě

a IT technika), je stanoven pouze jeden společný cíl sběru, protože u nich není riziko obsahu nebezpečných látek, a sbírájí se tedy primárně pro recyklaci surovin.

Zákon také nově stanovuje kolektivním systémům povinnost sbírat elektrood-

pad, který uvedli na trh jeho členové, i několik let poté, co konkrétní firma či výrobce členství v daném kolektivním systému ukončili. Příspěvky jsou totiž vybírány dopředu, na elektrovýrobky, které se teprve za několik let stanou elektroodpadem. I to by mělo významně napomoci tomu, aby nebezpečný elektroodpad nezatěžoval obce. Odstraní se tak problémy, které mohou vzniknout, když výrobce např. zkrachuje nebo odejde z trhu. Pro tyto případy jsou kolektivní systémy nuceny tvořit finanční rezervy tak, aby se minimalizovalo riziko vzniku tzv. sirotčího odpadu, tedy odpadu, ke kterému se nebude žádný výrobce hlásit.

Výrobce je odpovědný za plnění všech svých povinností i tehdy, je-li účastníkem kolektivního systému. Odpovědnost tudíž nepřechází na kolektivní systém, ale zůstává stále na výrobcích, přestože je účastníkem kolektivního systému. Je tomu tak proto, aby byl výrobce motivován hledat ten nejzodpovědnější kolektivní systém, nikoliv

nejlevnější, který by nízkých cen mohl dosahovat třeba tak, že by nebezpečný elektroodpad ekologicky nerecykloval, ale sypal ho do řeky. Jestliže např. kolektivní systém dostane pokutu milion korun a má 1 000 účastníků-výrobců, řádově stejnou pokutu mohou dostat i všichni jeho účastníci-výrobci. A to jeden každý a ve stejné výši. Jde tak celkově o sumu milion korun. Je proto zřejmé, že kolektivní systém je nutné vybírat opravdu pečlivě.

Ministerstvo životního prostředí nyní přichází s velmi efektivním a chytrým řešením, které zajistí, že nebezpečný elektroodpad bude skutečně sbírán. Teď už jen zbývá zajistit, aby byly nové odpadové zákony co nejrychleji schváleny a brzy vstoupily v platnost.

www.ekolamp.cz

ekolamp

Obr. 1. Zpracování elektroodpadu

tzv. specifických cílů sběru těchto skupin elektroodpadu, které mají charakter nebezpečného odpadu, v ČR zatím chybí.

Ministerstvo životního prostředí proto přišlo s velmi propracovaným řešením, jak nastavit tyto tzv. specifické/separátní cíle sběru nebezpečného elektroodpadu. Zmíněné řešení spočívá v tom, že skupiny elektroodpadu charakteru nebezpečného odpadu, tedy zejména světelné zdroje (zářivky obsahující rtuť), ale i televizory a ledničky, mají své vlastní specifické (samostatné) cíle sběru. Znamená to, že je stanoven jeden samostatný a závazný cíl sběru pro světelné zdroje, druhý pro chladničky a třetí pro televizní přístroje. Tím je zaručeno, že každá ze specifických skupin elektroodpadu bude opravdu sbírána a že jejich sběr nebude nahrazován sběrem jiných skupin elektroodpadu, které nejsou tak finančně náročné na ekologickou recyklaci. Pro zbývající skupiny elektroodpadu, jež nemají charakter nebezpečného odpadu (tj. velké a malé spotřebiče